

VINNUSÍÐURNAR
BLAÐIÐ við færøysku VINNU tíðindunum

Opopol avloysa almenn monopol

land vilja virka sum ein lønsom og ávirkanandi seafood fyrirtøka í einum altjóða marknað.

Við atliti til privatisering, segði Askær víðari at í teimum væl eydnaðu royndum hann hevur sæð, bæði í Grønlandi og aðra staðni, er felags nevnarin ein góð javnvág millum almenn og privat áhugamál.

»Hvat er tað vit vilja koma fram til? Hvat er tað vit kunnu geva samfelagnum? Og hvat kunnu vit geva felagnum, soleiðis at vit fáa eina win-win situatión? Málið fyri eina væl balanseraða einskiljing av Royal Greenland snýr seg um at optimera nyttuna av grønlenskum náttúruútlífing; at gagnnýta tann etableraða marknaðar og produkt plattformin hjá Royal Greenland m.a. gjøgnum víðkan av sölukanalum fyri grønlenskar rávørur; at menna verandi og komandi relatióin við dominerandi aktørar á seafood marknaðinum fyri matvørusektorin sum heild; at minka um ella burturbæina búskaparligar vadar fyri Landsstýrið í sambandi við móguligar óttar fløgur í virkseimi felagsins; at tryggja 'brandið' hjá Royal Greenland so at tann beinleiðis handilsligi fyrimunurin verður varðveittur og aðrir fyrimunir við 'brandinum' beinleiðis stuðla øðrum vinnuvirkseimi hjá tí grønlandske samfelagnum;

Jørn Astrup Hansen, stjóri í Føroya Banka

og at í ørtum av fyrirtøkuni víðka aktivt medeigaraskap fyri leiðslu, medarbeiðarar og fiskimenn.

Sum móguliga framtíð fyri Royal Greenland var Askær inni á móguleikanum at klíva felagið í tveir høvuðspartar, ein við virkseimi fyrst og fremst í Grønlandi og ein við altjóða virkseimi. Í tí 'heimliga' partinum verður út frá hesum modelli tað grønlendska heimastýrið høvuðseigari, meðan starvsfólk, fiskimenn og íleggjarar annars eru minniluta eigarar; í felagnum við altjóða produkt-, marknaðar- og distribútionvirkseimi kann

til dømis eitt altjóða matvørusamtak eiga meirilutan av partabrøvunum, meðan eitt alment grønlenskt felag eigur ein minniluta part. »Eitt tílft modell hevði kunnað givið greiðar fyrimunir fyri allar partar... Royal Greenland er eitt aktivt í tí konsolidering í seafood vinnuni sum nú er ávegis; hetta hevði loytt einari kapitalisering á Royal Greenland navnið; Landsstýrið hevði varðveitt sína ávirkan á gagnnýtsluna av fiskitilfeinginum; og skuldin hevði minkað í einum almennum felag.

»Við øðrum orðum: okkurt má vera at privatisera,

altjóða marknaðurin ræður í veruleikanum, og politikarar og vinnulívsfólk við visiónum kunnu skapa loysnir við góðari javnvág til gagns fyri samfelagið, felagið og starvsfólkini.

'Privat monopol verri'

Olav Fjell, fyrrverandi stjóri í Statoil, var millum teirra sum stóðu á odda fyri børslistingini og umskipanini í 2001 av tí statliga eigaraskapinum av felagnum; hetta varð útført gjøgnum at felagið frá statinum yvirtók partabrøvini, sum samstundis vórðu privatiserað partvís. Millum annað

gongdini í hesum greiddi Fjell frá og vísti somuleiðis á at ein fyrirtøka sum Statoil, fyri at standa seg í altjóða kapping, má gerast leys av órógvandi uppleggning ella stýring frá politiskari síðu. Tann stóra menningin av felagnum síðani ta lutvísu privatiseringina hevur eisini staðfest hetta, segði Fjell, sum eisini gav eina meting av samfelagsligum fyrimumum av privat- um, heldur enn almennum, eigaraskapi. Sum fyrrverandi figgjarstjóri hjá Kongsberg Våpenfabrikk umframt fyrrverandi stjóri fyri Postbanken, ið eru almennar fyrirkur, hevur tann núverandi stjóri í figgjarfyrirtøkuni First Securities innlit í nógv viðurskipti av týðningi í sambandi við privatiseringar og almennar fyrirkur.

Aftan á Fjell fyrilas Stefán Jón Fríðriksson, sum er deildarstjóri í tí íslenska Figgjarmálaráðnum; hann hevur sum skrivari í einari serligari einskiljingarnevnd havt ein virkan leiklut í teimum sera umfangandi privatiseringunum av tí íslenska figgjarmarknaðinum tey seinnu árin. Hann tók millum annað samanum hvussu tað almenna eigaraskapið í útlánsgrunninum varð yvirført til tann privata sektorin, og hvussu hetta sum heild hevur ávirkað samfelagið og vinnulívið. Spurningin um prísseting av bankum

og leiklutin hjá tí íslenska virðisbrævamarknaðinum í sambandi við privatiseringarnar, tók hann somuleiðis upp, og segði harafturat frá hvørjar hugsanir eru frammi tá tað snýr seg um spurningin um móguligt útlenskt eigaraskap í íslenskum peningastovnum.

Erik Bonnerup, formaður fyri Privatiseringsráðet og fyri Fondsráðet, helt tann seinasta fyrilesturinn á ráðstevnuni. Bonnerup, sum er fyrrverandi deildarstjóri í tí danska Figgjarmálaráðnum og fyrrverandi stjóri fyri Administrationsdepartementet, var stjóri fyri Statsanstalten for Livsforsikring tá tann danski staturin, í 1990, seldi Statsanstalten til Baltica Forsikring. Bonnerup helt fram sum stjóri í Baltica og síðani Danica, tá tað felagið varð yvirtikið av Danske Bank. Nógvir føroyingar kenna annars Bonnerup sum fyrrverandi formann í 'Statsministeriets rådgivende udvalg vedrørende Færøerne'.

Í sínum fyrilestri vísti Bonnerup millum annað á týðningin av skilagóðari umhugan og planlegging áðrenn endaligar avgerðir verða tiknar um privatiseringar.

»Tað finnst bara eitt sum er verri enn eitt alment monopol,« segði Bonnerup »og tað er eitt privat monopol.«

Umboð fyri vinnulív og tað almenna á einskiljingarseminari

Væl varð mott